

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V KADENCJA**

Warszawa, dnia 28 stycznia 2002 r.

Druk nr 57

**MARSZAŁEK SEJMU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

**Pan
Longin PASTUSIAK
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Zgodnie z art. 121 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej mam zaszczyt przekazać Panu Marszałkowi do rozpatrzenia przez Senat uchwaloną przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na 12. posiedzeniu w dniu 25 stycznia 2002 r. ustawę o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy o samorządzie województwa, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy o referendum lokalnym

Z poważaniem

(-) Marek Borowski

USTAWA
z dnia 25 stycznia 2002 r.

o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o samorządzie powiatowym, ustawy o samorządzie województwa, ustawy - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz ustawy o referendum lokalnym

Art. 1.

W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. W skład rady wchodzi radni w liczbie:

- 1) piętnastu w gminach do 20 000 mieszkańców,
- 2) dwudziestu jeden w gminach do 50 000 mieszkańców,
- 3) dwudziestu trzech w gminach do 100 000 mieszkańców,
- 4) dwudziestu pięciu w gminach do 200 000 mieszkańców oraz po trzech na każde dalsze rozpoczęcie 100 000 mieszkańców, nie więcej jednak niż czterdziestu pięciu radnych.”;

2) w art. 20 w ust. 2a wyrazy „wojewódzki komisarz wyborczy” zastępuje się wyrazami „komisarz wyborczy”.

Art. 2.

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 9 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W skład rady powiatu wchodzi radni w liczbie piętnastu w powiatach liczących do 40 000 mieszkańców oraz po dwóch na każde kolejne rozpoczęcie 20 000 mieszkańców, ale nie więcej niż dwudziestu dziewięciu radnych.”;

2) w art. 12 skreśla się pkt 9d;

3) w art. 15 w ust. 4 wyrazy „wojewódzki komisarz wyborczy” zastępuje się wyrazami „komisarz wyborczy”.

Art. 3.

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590) w art. 21 w ust. 4 wyrazy „wojewódzki komisarz wyborczy” zastępuje się wyrazami „komisarz wyborczy”.

Art. 4.

W ustawie z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz.U. Nr 95, poz. 602 i Nr 160, poz. 1060 oraz z 2001 r. Nr 45, poz. 497 i Nr 89, poz. 971) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Państwowa Komisja Wyborcza powołana na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499, Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802) oraz komisarze wyborczy organizują wybory i sprawują nadzór nad ich przeprowadzeniem zgodnie z przepisami prawa.”;
- 2) użyte w art. 11 ust. 1 pkt 3, ust. 2 i 3, art. 12 ust. 1-4, art. 13 pkt 6 i 7, art. 15 ust. 3-6, art. 17 ust. 1, 4 i 5, art. 20 ust. 4, art. 21 ust. 3, art. 22 ust. 1, art. 23 ust. 1, art. 24 ust. 4, art. 27 ust. 1, art. 28, art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 3 i 4, art. 32, art. 40 ust. 2, art. 47 ust. 1, art. 48 ust. 3, art. 60, art. 61 ust. 3, art. 72 ust. 2, art. 77 ust. 2, art. 81 ust. 1 pkt 1, art. 84 ust. 4, art. 85, art. 92 ust. 3, art. 93 ust. 1 i 2, art. 106 ust. 2, art. 107, art. 109 ust. 6, art. 110 ust. 4, art. 113 ust. 1, art. 126 ust. 1, art. 127 ust. 1 i 2, art. 130, art. 136 ust. 2, art. 137 ust. 1 i 2, art. 141 ust. 1, art. 154 ust. 1, art. 155 ust. 1, art. 158, art. 176 ust. 2, art. 182 ust. 1, art. 183, art. 189 ust. 1, art. 190 ust. 4 i art. 197 ust. 6 w różnej liczbie i w różnych przypadkach wyrazy „wojewódzki komisarz wyborczy” albo „wojewódzki komisarz wyborczy lub jego zastępcą” albo „wojewódzki komisarz wyborczy i jego zastępcą” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i w odpowiednich przypadkach wyrazami „komisarz wyborczy”;
- 3) w art. 12:
  - a) w ust. 1 skreśla się pkt 10,
  - b) skreśla się ust. 5 i 6;
- 4) w art. 15:
  - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Komisarz wyborczy jest pełnomocnikiem Państwowej Komisji Wyborczej wyznaczonym na obszar stanowiący część jednego województwa.”,
  - b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Państwowa Komisja Wyborcza określa właściwość terytorialną komisarzy wyborczych oraz właściwość rzeczową w zakresie wykonywania czynności o charakterze ogólnowojejewódzkim,

- z uwzględnieniem zadań związanych z wyborami do sejmiku województwa oraz zadań, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 8 i 9.”,
- c) w ust. 2 wyrazy „Wojewódzkich komisarzy wyborczych powołuje” zastępuje się wyrazami „Komisarzy wyborczych powołuje się w każdym województwie w liczbie od 2 do 6”;
  - d) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. Komisarzem wyborczym może być także sędzia w stanie spoczynku, nie dłużej jednak niż do ukończenia 70 lat.”;
  - e) w ust. 4 w zdaniu pierwszym po wyrazie „sędziego” dodaje się przecinek oraz wyrazy „ukończenia 70 lat przez komisarza będącego sędzią w stanie spoczynku”;
  - f) w ust. 6 wyrazy „jednemu z jego zastępców” zastępuje się wyrazami „innemu komisarzowi wyborczemu lub innej osobie zapewniającej rzetelne wykonanie czynności wyborczych”;
- 5) skreśla się art. 16;
  - 6) użyte w art. 17 ust. 3, art. 60 ust. 1-3, art. 61 ust. 1-3, art. 72 ust. 2 i 3, art. 103 ust. 5 i art. 105 ust. 3 w różnych przypadkach wyrazy „sąd wojewódzki” zastępuje się użytymi w odpowiednich przypadkach wyrazami „sąd okręgowy”;
  - 7) w art. 18 w ust. 2 na końcu dodaje się wyrazy „lub gminnych jednostek organizacyjnych”;
  - 8) w art. 19 w ust. 6 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
„Z tym dniem tracą również członkostwo w komisjach osoby będące w stosunku do osób, które wyraziły zgodę na kandydowanie: zstępnyimi, wstępnyimi, małżonkami, rodzeństwem, małżonkami zstepnych lub przysposobionych.”;
  - 9) w art. 20:
    - a) w ust. 1 w pkt 2 wyraz „wynagrodzenia” zastępuje się wyrazem „diety”;
    - b) w ust. 4 skreśla się zdanie drugie;
  - 10) w art. 23 w ust. 1 na końcu dodaje się wyrazy „i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej”;
  - 11) w art. 24 w ust. 3 wyraz „organów” zastępuje się wyrazem „komisji”;
  - 12) art. 25 otrzymuje brzmienie:
„Art. 25. 1. Wybory do rad zarządza Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów podaje się do wiadomości publicznej i ogłasza w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej najpóźniej w 60 dniu przed dniem wyborów.
2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa dni, w których upływają terminy wykonania czynności wyborczych przewidzianych w ustawie (kalendarz wyborczy).”;

- 13) w art. 28 wyrazy „w 55 dniu przed dniem wyborów” zastępuje się wyrazami „na 2 miesiące przed upływem kadencji”;
- 14) w art. 29:
  - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Liczbę radnych wybieranych do danej rady podaje się w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 26 ust. 2.”,
  - b) skreśla się ust. 3;
- 15) w art. 30 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„Art. 30. 1. Głosowanie w wyborach do rad przeprowadza się w stałych i odrębnych obwodach głosowania utworzonych na obszarze gminy.

2. Podziału gminy na obwody głosowania dokonuje rada gminy, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), według następujących zasad:

  - 1) stały obwód głosowania powinien obejmować od 500 do 3000 mieszkańców; w przypadkach uzasadnionych miejscowymi warunkami obwód może obejmować mniejszą liczbę mieszkańców,
  - 2) można utworzyć odrębny obwód głosowania w szpitalu, zakładzie pomocy społecznej, zakładzie karnym i areszcie śledczym oraz w oddziale zewnętrznym takiego zakładu i aresztu, jeżeli w dniu wyborów będzie przebywać w nim co najmniej 15 wyborców objętych rejestrem wyborców w gminie, na terenie której położona jest wymieniona jednostka.”;
- 16) w art. 34:
  - a) w ust. 2 na końcu dodaje się wyrazy „Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej”,
  - b) w ust. 4 po wyrazie „urodzenia” dodaje się przecinek oraz wyrazy „numer ewidencyjny PESEL.”;
- 17) art. 39 otrzymuje brzmienie:

„Art. 39. Minister właściwy do spraw administracji publicznej na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania spisów wyborców, w tym spisów wyborców w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych, w których utworzono obwody głosowania ustalając wzór spisu, metody jego aktualizacji oraz sposób udostępniania spisu wyborców.”;
- 18) w art. 51 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Państwowa Komisja Wyborcza może określić warunki oraz sposób korzystania przez obwodowe komisje wyborcze z techniki elektronicznej przy ustalaniu wyników głosowania w obwodzie.”;

- 19) w art. 57, art. 126 ust. 3 i art. 154 ust. 3 skreśla się wyrazy „w sposób ustalony przez Państwową Komisję Wyborczą”;
- 20) w art. 65 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Od zakończenia kampanii wyborczej, aż do zakończenia głosowania zabronione jest zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień, rozdawanie ulotek, jak też prowadzenie w inny sposób agitacji na rzecz kandydatów i list kandydatów.”;
- 21) w art. 81 w ust. 5 wyrazy „przepisy budżetowe” zastępuje się wyrazami „przepisy o finansach publicznych”;
- 22) w art. 82 skreśla się ust. 2 i 3;
- 23) dodaje się art. 83a w brzmieniu:

„Art. 83a. Do finansowania komitetów wyborczych partii politycznych w sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857).”;
- 24) w art. 90 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Dla wyboru rady w gminie liczącej powyżej 20 000 mieszkańców tworzy się okręgi wyborcze, w których wybiera się od 5 do 8 radnych.”;
- 25) dodaje się art. 94a w brzmieniu:

„Art. 94a. W razie konieczności dokonania podziału gminy na okręgi wyborcze przed wyborami, o których mowa w art. 26, terminy określone w art. 92 ust. 1 i w art. 94 nie obowiązują.”;
- 26) w art. 97 skreśla się ust. 2;
- 27) w art. 99:
  - a) w ust. 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Zgoda kandydata na kandydowanie w wyborach powinna zawierać dane: imię (imiona), nazwisko, wiek oraz numer ewidencyjny PESEL kandydata; zgodę na kandydowanie kandydat opatruje datą i własnoręcznym podpisem.”;
  - b) w ust. 4 skreśla się wyrazy „prowadzonych przez właściwy sąd”;
- 28) w art. 111 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Kandydat na radnego nie może być mężem zaufania.”;
- 29) art. 119 otrzymuje brzmienie:

„Art. 119. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.”;
- 30) w art. 124 w ust. 2 skreśla się wyrazy „liczby z zestawienia wyników głosowania, o którym mowa w art. 121 ust. 2.”;

- 31) w art. 125 na końcu dodaje się wyrazy „wraz z zestawieniami, o których mowa w art. 121”;
- 32) w art. 135 w ust. 3 wyrazy „mniej niż 3” zastępuje się wyrazami „mniej niż 5”;
- 33) dodaje się art. 139a w brzmieniu:

„Art. 139a. W razie konieczności dokonania podziału powiatu na okręgi wyborcze przed wyborami, o których mowa w art. 26, terminy określone w art. 138 ust. 1 i w art. 139 nie obowiązują.”;
- 34) w art. 140:
  - a) w ust. 1 na końcu dodaje się wyrazy „w gminach liczących powyżej 20 000 mieszkańców, z uwzględnieniem art. 133 ust. 1”,
  - b) w ust. 2 wyrazy „zgłaszanie kandydatów” zastępuje się wyrazami „zgłoszona lista kandydatów”;
- 35) art. 148 otrzymuje brzmienie:

„Art. 148. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.”;
- 36) w art. 152 w ust. 2 skreśla się wyrazy „liczby z zestawienia wyników głosowania, o którym mowa w art. 150 ust. 2”;
- 37) w art. 153 na końcu dodaje się wyrazy „wraz z zestawieniem, o którym mowa w art. 150”;
- 38) w art. 164 w ust. 2 wyrazy „art. 137-139” zastępuje się wyrazami „art. 137-139a.”;
- 39) w art. 165 w ust. 1 na końcu dodaje się wyrazy „ , z uwzględnieniem art. 164 ust. 1 pkt 1”;
- 40) art. 175 otrzymuje brzmienie:

„Art. 175. Dopisanie na karcie do głosowania dodatkowych nazwisk lub nazw albo poczynienie innych dopisków poza kratką nie wpływa na ważność głosu.”;
- 41) w art. 179 w ust. 2 skreśla się wyrazy „liczby z zestawienia wyników głosowania, o którym mowa w art. 178 ust. 2”;
- 42) w art. 180 w ust. 1 na końcu pierwszego zdania dodaje się wyrazy „wraz z zestawieniem, o którym mowa w art. 178 ust. 1 i 2”;
- 43) w art. 182 w ust. 2 w zdaniu pierwszym wyrazy „dane zawarte w protokołach z wyborów” zastępuje się wyrazami „w szczególności dane o liczbie mandatów uzyskanych przez listy kandydatów poszczególnych komitetów wyborczych oraz nazwiska i imiona wybranych radnych z podaniem oznaczenia listy, z której zostali wybrani”;

- 44) art. 185 otrzymuje brzmienie:
„Art. 185. Państwowa Komisja Wyborcza przedstawia Prezesowi Rady Ministrów informację o realizacji przepisów ustawy i ewentualne propozycje ich zmian. Informację tę przekazuje się również Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu.”;
- 45) w art. 187 wyrazy „Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego” zastępuje się wyrazami „Minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego”;
- 46) art. 188 otrzymuje brzmienie:
„Art. 188. Jeżeli w okręgu wyborczym w wyborach do rady gminy, rady powiatu lub sejmiku województwa zarejestrowana liczba kandydatów jest równa liczbie radnych wybieranych w danym okręgu wyborczym lub od niej mniejsza, głosowania nie przeprowadza się, a za wybranych na radnych terytorialna komisja wyborcza uznaje zarejestrowanych kandydatów, a odpowiednio pozostałe mandaty pozostają nieobsadzone.”;
- 47) w art. 189 w ust. 2 na końcu pierwszego zdania kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy „którego wzór ustala Państwowa Komisja Wyborcza.”;
- 48) w art. 197 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. W przypadku zmiany składu rady z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3 oraz w ust. 2, rada działa w zmienionym składzie do końca kadencji, z zastrzeżeniem ust. 5. Zmiany w składach rad ogłasza, w formie obwieszczenia, komisarz wyborczy w wojewódzkim dzienniku urzędowym.”;
- 49) w Dziale VIII dodaje się art. 203a w brzmieniu:
„Art. 203a. 1. Jeżeli właściwe organy gminy nie wykonują w terminie, w sposób zgodny z prawem, zadań dotyczących utworzenia obwodów głosowania, powołania obwodowych komisji wyborczych, sporządzenia spisów wyborców lub podziału gminy na okręgi wyborcze, właściwy miejscowo komisarz wyborczy wzywa te organy do wykonania zadań w sposób zgodny z prawem w wyznaczonym terminie, a w razie bezskutecznego upływu terminu występuje do wojewody o zastępcze ich wykonanie.
2. Wojewoda niezwłocznie wykonuje zadanie, o którym mowa w ust. 1, jeżeli wcześniej nie wykonał go właściwy organ gminy.
3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio, jeżeli właściwy organ nie dokonał podziału powiatu lub województwa na okręgi wyborcze w sposób zgodny z prawem.”.

Art. 5.

W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. Nr 88, poz. 985) użyte w art. 8 pkt 2, art. 12 ust. 5 i 6, art. 22 ust. 1, 2, 4 i 6, art. 23 ust. 1 i 2, art. 24, art. 26 ust. 1 i 3, art. 27, art. 29 ust. 1, art. 35 ust. 4, art. 45, art. 49 ust. 2 pkt 1, ust. 3 i ust. 4 pkt 1, art. 50 ust. 2, art. 63 ust. 4 i art. 66 ust. 3 w różnych przypadkach i w różnych liczbach wyrazy „wojewódzki komisarz wyborczy” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i w odpowiednich przypadkach wyrazami „komisarz wyborczy”.

Art. 6.

Wojewódzcy komisarze wyborczy i zastępcy wojewódzkich komisarzy wyborczych działający w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stają się komisarzami wyborczymi w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 4.

Art. 7.

Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy określi właściwość rzeczową i właściwość terytorialną komisarzy wyborczych zgodnie z przepisami ustawy, o której mowa w art. 4.

Art. 8.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia z tym, że przepis art. 17 ustawy, o której mowa w art. 1 i przepis art. 9 ust. 4 ustawy, o której mowa w art. 2, mają zastosowanie do kadencji następującej po kadencji, w czasie której ustawa weszła w życie.

MARSZAŁEK SEJMU
(-) Marek BOROWSKI